

2026-07-23
S2026/01530

Socialdepartementet

Inspektionen för vård och omsorg
Box 45184
104 30 Stockholm

Uppdrag till Inspektionen för vård och omsorg att utveckla informationshanteringen i brottsförebyggande syfte

Regeringens beslut

Regeringen ger Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i uppdrag att analysera förutsättningarna för hur informationsdelning från IVO om aktörer inom hälso- och sjukvården och tandvården kan utvecklas i syfte att förebygga, upptäcka och motverka brott och missbruk av välfärdssystemen. Uppdraget ska utgå från de möjligheter till informationsdelning som gällande lagstiftning medger och skyddet för den personliga integriteten.

Vid genomförande av uppdraget ska IVO:

- kartlägga vilken information myndigheten hanterar som kan vara relevant att dela med regioner, kommuner och statliga myndigheter för att de ska kunna fullgöra sina uppdrag och förebygga brott och överutnyttjanden inom hälso- och sjukvården och tandvården,
- analysera förutsättningarna för att genom en digital tjänst tillgängliggöra relevant information om vårdgivare, verksamheter och legitimerade yrkesutövare,
- identifiera och formulera de centrala problem som behöver hanteras och beskriva behov av författningsändringar som bör utredas vidare i syfte att effektivisera informationsdelning från IVO till regioner, kommuner och statliga myndigheter, och
- lämna kostnadsuppskattningar för utveckling och förvaltning av en digital tjänst för ett effektivt informationsutbyte enligt ovan, i de delar detta är möjligt och relevant.

IVO ska i genomförandet av uppdraget beakta nationella initiativ inom digital förvaltning och hur informationsutbyte kan stärka datadrivna metoder. Myndigheten ska, när dessa finns tillgängliga, beakta förslag från Utredningen om insatser för att stärka patientsäkerheten och motverka välfärdsbrottslighet inom hälso- och sjukvården (S 2025:03). Myndigheten ska även beakta uppdraget att samordna utvecklingen av effektiv informationsdelning i arbetet mot brott (Fi2025/01460).

För uppdragets genomförande får IVO använda 1 200 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 4 för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:14 Bidrag till brottsförebyggande arbete, anslagsposten 3 Bidrag till brottsförebyggande arbete – del till Kammarkollegiet. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 oktober 2026. Medel som inte har använts ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

IVO ska senast den 28 maj 2027 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta uppdrag.

Bakgrund

Att motverka att oseriösa aktörer får tillgång till välfärdsmarknaden är en central del av arbetet mot välfärdsbrottslighet. Effektiva kontroller förutsätter att relevanta aktörer har tillgång till rätt information i rätt tid. En begränsad tillgänglighet till information från IVO kan i dag försvåra möjligheten för regioner, kommuner och statliga myndigheter att förebygga, upptäcka och motverka missbruk av välfärdssystemen och brott inom hälso- och sjukvård samt tandvård.

Den 12 december 2024 gav regeringen IVO och 23 andra myndigheter i uppdrag att utveckla det brottsförebyggande arbetet (Ju2024/02612). I IVO:s slutredovisning från den 29 augusti 2025 beskriver myndigheten hur tillgängliggörande av kunskap och information kan stödja andra aktörers brottsförebyggande arbete (Ju2025/01700).

Ett exempel är IVO:s e-tjänst Placeringsstöd, som används av kommuner för att göra placeringar av barn och unga säkrare. Tjänsten samlar information om tillstånd, tillsynsresultat samt anmälningar och upplysningar.

Erfarenheterna visar att strukturerad och lättillgänglig tillsynsinformation kan ge ett konkret stöd i beslutsprocesser vid val och uppföljning av utförare.

I dagsläget saknas en motsvarande tjänst för hälso- och sjukvård och tandvård. Socialstyrelsen beskriver i delredovisningen av uppdraget att etablera ett forum för lärande och kunskapsspridning om välfärdsbrott (S2025/00474) att regioner och kommuner behöver utökade möjligheter att stärka sina granskningar och kontroller av privata aktörer i samband med upphandlingar och uppföljningar. Kommuner och regioner har efterfrågat information från IVO, bland annat om anmälningar inkommit mot utförare, om företag har tillstånd eller om företag utreds för brister. Regioner, kommuner och statliga myndigheter behöver för att göra kontroller i enskilda ärenden i dagsläget kontakta IVO för att identifiera om relevant information finns och begära ut handlingar. Detta är resurskrävande och kan leda till att kontroller vid upphandling eller avtalsuppföljning uteblir eller att andra kontroller trängs undan, vilket försvårar det brottsförebyggande arbetet.

En motsvarande tjänst som Placeringsstödet kan underlätta för regioner och statliga myndigheter att snabbt identifiera vilken information som finns tillgänglig och därmed effektivisera processen att begära ut relevanta handlingar. Uppdraget innebär inte någon utvidgning av de rättsliga förutsättningarna för informationsdelning, utan syftar till att göra befintlig information mer tillgänglig så att kontroller i högre grad genomförs.

Behoven från beställare och finansiärer inom hälso- och sjukvården och tandvården skiljer sig från kommunernas behov vid placering av barn och unga. Exempelvis hanterar IVO information om både vårdgivare, verksamheter och legitimerade yrkesutövare. Informationen är dock inte alltid organiserad så att samband mellan vårdgivare och individer kan analyseras. Detta kan försvåra möjligheten att upptäcka och motverka upplägg där både verksamheter och legitimationer används som brottsverktyg.

Mot denna bakgrund finns behov av att utveckla former för ett mer ändamålsenligt tillgängliggörande av information inom hälso- och sjukvården och tandvården. En sådan utveckling kan bidra till att regioner, kommuner och statliga myndigheter kan effektivisera kontroller, stärka det

brottsförebyggande arbetet och bättre utnyttja den information som redan finns tillgänglig.

För 2027 beräknas 300 000 kronor avsättas för uppdragets genomförande under förutsättning att riksdagen anvisar medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Linnea Graaf

Kopia till

E-hälsomyndigheten

Socialstyrelsen

Sveriges Kommuner och Regioner